ч. 216 (14.465). Львів, субота 26. вересня 1936. Poczotwa oplata oplacona ryczaltem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504-060, 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 219-41.
„ Друкарні: 223-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

В СССР нема хліба ні цукру.

МОСКВА, 25. 9. ПАТ. „Економическая жизнь“ стверджує недостачу артикулів першої потреби. Наприклад в Горківськім районі (давна нижгородська губернія) перевели контролю 220 склепів. **В багатьох склепах не було хліба, муки й цукру.** В Озівсько-чорноморськім районі на 425 склепів у 48 не було цукру, в 41 хліба, в 40 муки і т. д.

ВІДСІЧ ПІД АЛЬКАЗАРОМ.

ЛЬВИ АЛЬКАЗАРУ ЩЕ БОРОНЯТЬСЯ.

СЕН ЖАН ДЕ ЛЮС, 25. 9. ПАТ. **Передні стежі відділів полк. Яга зачали бій з червоною міліцією під воротами Толєда у приблизнім віддаленню 500 м. від Альказару. Літаки скинули над Альказаром харчі і відозву, що в найближчих годинах відсіч звільнить оборонців.**

Севільська радіостація повідомляє, що комуністична партія проголосила в **Мадриді відозву, на стверджує, що теперішнє положення дуже поважне і що небезпека наступу на Мадрид зближається з кожною хвилиною.**

Радіостація в Севіллі подає, що на фронті Толєда національні війська розбили червоних, які заступили дорогу. Червоні залишили на полі бою 60 забитих і багато ранених.

ПАРИЖ, 25. 9. ПАТ. Вчорашні звідомлення червоної команди були неправдиві, бо як голосять останні телеграми, червоні зайняли лиш деякі будинки, що з них відступили оборонці. Національні війська на відтинку Толєда надіються, що до двох-трьох днів визволять оборонців Альказару.

ТОЛЄДО, 25. 9. ПАТ. Кореспондент Райтера, який відвідав Толєдо, подає, що число оборонців Альказару оцінюють ще на 800—1000 жовнірів. Червоні захопили склад із харчами. На їхню думку, оборонці не зможуть довше боронитися як два-три дні.

ПЕРЕД ВИРІШНИМ НАСТУПОМ НА ТОЛЄДО.

БУРГОС, 25. 9. ПАТ. Окремий справоздавець агенції Аваса повідомляє, що війська полк. Яга скріпили свої становища на схід від Торіос. Головна кватира рішила, що сьогоднішний день буде днем відпочинку для частин перетомлених безперервними боями від минулої суботи. На підставі інформацій з урядових кол, здається, що наступ на Толедо не зачнеться без старанної підготови, бо ворог займає добре укріплені становища і диспонує найменше 10.000 людей, вчисляючи вже й відділи, що облягають Альказар.

В околицях Толєда зістрілили національні війська два ворожі літаки

МАДРИД БЕЗ ВОДИ.

ОБОРОНЦЯМ АЛЬКАЗАРУ СКИНУЛИ ПОЖИВУ.

СЕВІЛЛЯ, 25. 9. ПАТ. На північнім фронті війська ген. Моля посуваються дальше в напрямі Більбао. Зайняли вони села Дуранґо і Вальмеседу. На фронті Сієрра національні війська контролюють уже всі збірники води в Льозоязі, що ними користувався Мадрид. Тепер у Мадриді відчувається дошкульно недостача води. Національні літаки скинули вчора оборонцям Алькаару харчі й муніцію.

ЧЕРВОНІ РЯТУЮТЬСЯ ПОВЕНЮ.

ПАРИЖ, 25. 9. ПАТ. Агенція Аваса повідомляє з Мадриду, що червоні війська збурили гати на ріці Альберші. Величезні маси води сплили в нижче положені долини. Червоні літаки ствердили, що національні війська збірають над берегами ріки великі запаси воєнних матеріялів. Досі невідомо, які були наслідки збурення гатей. Догадуються, що повінь накоїла багато шкоди у воєнним матеріялі.

АНАРХІЯ В МАДРИДІ.

АЛІКАНТЕ, 25. 9. ПАТ. До мешкання німецького фронту праці і до німецької школи в Мадриді вдерлися силоміць міліціонери, перешукали всі кімнати й забрали всі папери. Німецький шарж д' афер у Мадриді запротестував і домагався звороту документів та запоруки й охорони німецького майна на території Еспанії. Підсекретар міністерства закордонних справ висказав німецькому шарж д' аферові свій жаль **та заявив, що всі ревізії переведено без відома влади.**

ПРЕЗИДЕНТ АЗАНЯ УСТУПИВ.

РАВАТ, 25. 9. ПАТ. Севільська радіостація інформує, що президент Азаня уступив. Його функції виконує покищо Мартінез Баріо.

НАСТУП НА БІЛЬБАО.

БУРГОС, 25. 9. ПАТ. Речинець, що його поставив ген. Моля для Більбао і Сантандер, минув сьогодні в год. 1. вночі. Вчора вечором звернулися національні радіостації з останнім закликом до цих міст, заповідаючи, що сьогодні зачнеться наступ. Війська ґен. Моля зайняли місцевість Аречавалету, 38 км. на полудне від Більбао. Інші кольони наступають від Лініт і Віская. Упадок цих міст є неминучий.

Відворот чехів від совітофільства?

(Від нашого кореспондента.)

Прага, 25. вересня 1936.

У внутрішньо-політичному житті Чехословаччини приходить в останньому часі до деякої переорієнтації. проявляються навіть симптоми повного протверезіння ширших кол чехословацького громадянства з часу совітофільської психози. Ця психоза була вже так опанувала чехословацьке громадянство, що не лише ліві його угрупування, але навіть і католицька т. зв. лідова партія цілковито була їй піддала. Ми були свідками того, як ця католицька партія докладала всіх зусиль, щоби створити уряд зі соціялістів і з підтримкою комуністів. Ми бачили нераз, як провідні люди цієї партії виступали на різних прилюдних зборах разом із соціялістами і комуністами. У пресі тієї партії можна було нераз читати довгі статті, в яких автори старалися переконати своїх читачів про те, що теперішній совітський режім вже зовсім „щось інше“, ніж отой „колишній“ і що в Совітах панує вже повна свобода віри а антирелігійна пропаганда і переслідування католицької церкви належать вже лише до минулого, до доби, коли ще большевики „не вступили були на шлях повної демократизації СССР“. Католицька чехословацька преса вживала всіх можливих арґументів, щоб лиш переконати своїх читачів про можливість тіснішої олівпраці з Совітами, як державою, і комуною, як течією, нібм забуваючи зовсім на те що, не може бути більш нічого неприродного, як така співпраця з рухом, що його ніяк не можна погодити з основними тезами католицизму. Совітофільство це йшло аж так далеко, що ставало в різкій розбіжности до поглядів Ватикану, який все ясно здавав собі справу що „сатанізму і християнізму в ніякому разі погодити не можна“. І тому то неабиякою сенсацією у внутрішньому житті Чехословаччини є цей наглий зворот чехословацької католицької партії у його рядах на большевизм і його загальну небезпеку, зворот, який характеризується не лише повним протверезінням з чаду совітофільської психози, але і виповідженням найгострішої боротьби большевизмові.

Наявним доказом такого повного звороту і цього протверезіння було імпозантне публичне віче чехословацької католицької або т. зв. лідової партії, яке відбулося в одній з найбільших саль Праги 16. ц. м. у присутности провідних чинників партії.

Головним промовцем на цьому вічу був чехословацький священник, декан з Нового Биджова о. Мадль, який саме недавно вернувся з довшої подорожі по СССР. Опираючись на все те, що він в часі цієї своєї подорожі бачив на власні очі й чув на власні уха, промовець у прегарній, палкій промові піддав дуже скрупулятній критиці большевизм і його небезпеку, при чому торкнувся теж питання чехословацько-совітського союзу. Говорячи про цей союз, прелеґент різко висвітнув цікаве питання: кому совітська армія бажає на ділі допомогти, „чи чехословацькій демократії чи світовому большевизмові“.

Вже з цих одних лише слів о. Мадля ясно видно ступінь звороту чхсл. католицької партії в її поглядах на большевизм, бож досі парляментарний клюб цієї партії все ставився за тісною співпрацею з СССР і з його армією.

Але найкращим показчиком цього повного звороту і протверезіння — це резолюції, які на цьому вічу ухвалено і то одноголосно, при великому ентузіязмі присутніх.

Приняті резолюції виходять зі слів римського папи про небезпеку, „яка загрожує всім народам Европи і цілому світові від большевизму“. Цю небезпеку резолюція ілюструє живим прикладом еспанської громадянської війни, говорить про варварства, які там діються і строго осуджує злочинні вчинки „цих еспанських ворогів культури і людськости та бажає геройському католицькому еспанському народові, щоб якнайскорше переміг комуністичних варварів“.

Далі резолюції проголошують заснування „Ліги боротьби з большевизмом“ і взивають чехословацький уряд, щоб „з повною енергією поборював большевицьку аґітацію особливо між молодю та між безробітними“. Зокрема взивається міністерство внутрішніх справ, щоб поборювало енергійно все те, що „може викликати за кордонами враження, що Чехословаччина є розсадником большевизму в Середущій Европі“. Треба теж пильно охороняти перед большевизмом шкільництво у згоді з основами католицької науки, як це палко подає у всіх своїх енцикликах папа Пій XI.

Як бачимо, резолюції дуже різкі, рішучі і без ніяких компромісів на право і на ліво, як це у тій партії досі водилося. Слід хіба бажати чехословацькій державі, її народам, Европі і — нам, — щоб за лідовою партією пішли як мога найскорше й усі інші чеські партії. Згаданий вище натяк про істнуюче в Европі враження, наче ЧСР є розсадником большевизму, — це відважне і — на жаль — влучне опостереження. Союз ЧСР з СССР пішов далі, ніж цього вимагала забезпека себе перед небезпекою німецької аґресії. Фаміліярно-нахабний тон совітської преси з одної сторони та з другого боку дивний підхід чеської преси до Совітів, як країни всіх благ, усе це дійсно допомогло витворенню враження, немов приязнь з Совітами стала просто підставою державної екзистенції ЧСР. Чехословаччину почали у зах.-европейській пресі представляти, як середне-европейський бастіон Совітів і як „випадову браму“ большевицької революції. Протидіяти цій погубній опінії треба всіми засобами. Протидіяти не словами, а ділами. Становище лідової партії є таким відрядним ділом.

—o—

Тріюмф дипльоматичного фарисейства.

Заковика в Лізі Націй.

ЖЕНЕВА, 25. 9. ПАТ. Хоч абісинську делеґацію допустили тільки на теперішні наради Союзу Народів, це не пересуджує цієї справи на будуче, бо вона викликала в европейській політиці небувале замішання. Европейська преса підкреслює, що ця подія може стати зворотною точкою в Европі.

Римська преса покищо підчеркує сильне обурення, яке викликало рішення Союзу Народів. Вона протиставить цьому рішенню перехід абісинського посла Вольде Маріяма на бік Італії. Півурядова „Пополо д' Італія“ пише, що Ліґа Націй витає представників невільництва.

„ЛІТВІНОВ ТРІЮМФУЄ“.

Париський „Журналь“ пише: „Літвінов сторпедував Ліґу Націй. Признання повновластей абісинської делеґації — це робота Совітів. Це рішення усунуло Рим з Ліґи Націй і виключає всяку европейську співпрацю. Що за тріюмф Совітів, пише „Журналь“, рівночасно виперти Італію з міжнарод. діяльности, Льондон зловити на конфлікті з Римом, а себе представити як оборонця правопорядку і вожда малих держав“!

Також анґлійська консервативна преса побоюється дальших замотань і труднощів в европейській політиці. „Дейлі Телеграф“ пише: „Булоб божевіллям твердити, що допущення абісинської делеґації не завдало Лізі Націй тяжкого удару“.

Анґлія хоче ізолювати Італію.

РИМ, 25 9. ПАТ. Вірджініо Ґайда — відомий передовий публіцист — у вступній статті „Джорнале д'Італія“ аналізує теперішню політику Анґлії. На думку Ґайди очевидне, що Анґлія тепер старається якнайскоріше заключити новий договір про ґарантію французьких границь на сході, щоби цим позбутися односторонніх зобовязань супроти Франції. Анґлія змагає до нового ґарантійного договору між Льондоном, Парижем і Берліном, з виключенням Італії. Цим способом Анґлія бажає мати спокій в західній Европі, щоби Італії. Тому Італія не дає себе виключити з нового ґарантійного пакту, на заході Европи.

—o—

Що зробила досі Чехословаччина для Підкарпатської Руси?

На днях відбувся в Хусті краєвий зїзд соціял-демократичної партії Підкарпатської Руси. У цьому зїзді взяв участь теж колишній сбц.-дем. посол з Підкарпаття, нині міністер соціяльної опіки, інж. Яр. Нечас. Мін. Нечас виступив тут з великою промовою в, якій був загальний огляд того, що чехословацький уряд досі зробив для Підкарпатської Руси на всіх ділянках її культурного, господарського і суспільного життя. Головні дані, що їх у своїй промові привів мін. Нечас, ми з журналістичного боку подаємо до відома і нашим читачам.

Найголовнішим завданням — сказав бесідник, — яке стануло перед чехословацьким урядом зараз таки після прилучення Підкарпатської Руси до Чехословаччини, була офензива проти культурної темноти країни. По перевороті більшість населення Підкарп. Руси була неграмотна, 35.000 дітей не могло ходити до школи, нині таких дітей є вже усього лише 3.000. В усіх майже громадах Підкарп. Руси діти вчаться вже нині рідною мовою, а перед переворотом так було лише у 34 т. зв. церковних школах. (А куди зачислив п. міністр усі ті школи, де вчать „на русском языке з местным произношеніем“? — М-н.). До 1931. р. вибудовано 286 нових народніх шкіл, від того часу число нових народніх шкіл ще побільшилося. Нині є на Підкарп. Руси 20 виділових шкіл, колись було їх тут лише 6. До цього треба ще додати 9 середніх шкіл, яких давніше зовсім не було, 105 доповняючих ремісничих і сільсько-господарських шкіл. До перевороту видатки на шкільництво Підкарп. Руси виносили в нинішній валюті 20.000 кч. (?), нині ці видатки перевищають уже суму 2 міліонів річно. „Автономія без культури і доброго шкільництва булаб лише пустим демагогічним гаслом“ — сказав мін. Нечас.

Багато зроблено на Підкарпатській Руси теж у ділянці публичних робіт. Від перевороту побудовано на Підкарп. Руси публичних будівель за 107 міл, тепер підготовлюють ще нові будівлі дальших 33 міліонів. Будуються нові великі трівні над Ужгородом за 35 міліонів, і 75 мл. призначено на направу старих і 30 міл. на будову нових доріг. Лиш самих мостів поставлено за час на Підкарп. Руси за 26 міліонів. Перед переворотом не було на Підкарп. Руси ні сліду електрифікації країни, нині вже 65 громад дістає річно 6 міліонів кільоватогодин електричної енергії. Довжина поштових залізничих сполук зросла від перевороту з 658 км на 3.460 км. Приготовляється будова залізничого шляху Ужгород—Мукачів за 81 міл. і Мукачів—Хуст за 195 міл.

Багато гроша видано теж на піднесення хліборобства. Від перевороту видано на рільниче шкільництво понад 5 міл., на полонинське господарство 2,5 міл., на реґуляцію рік 37 міл., на меліорацію 2.6 міл., на водяні будівлі до 5 міл. Коли ж до того ще додати видатки на поліпшення господарки в державних лісах, то сума видатків на рільне й лісове господарство від перевороту до кінця минулого року досягне загальної квоти 186 міліонів. Дуже багато зроблено теж на полі соціяльної опіки і піднесення гігієнічних умовин населення Підкарп. Руси. І так около 50 міл. видано досі на дитячі захоронки і на [illegible] чеву акцію дітей.

Влаштовано державну епідемічну [illegible]ну, побудовано державний інститут для [illegible] акушерок, побудовано „Дім народнього [illegible]ля“, великий хірурґічний павільон при лічниці в Мукачеві, павільон для венеричних [illegible] лічниці в Севлюші і т. д. В рр. 1924—31 [illegible]вано 17 соціяльних порадень, станиці для [illegible]рювання туберкульози і т. д.

Суми, що їх видає чехословацький уряд, є, як подав бесідник, удвоє більші від прибутків, що їх дає державі сама країна (?). В рр. 1920—[illegible] загальні державні прибутки, які дала Підкарп. Русь, винесли 745 міліонів кч. Видатки, які уряд поробив у Підкарп. Руси, досягли суми [illegible] міліярда кч.

„Беручи все це на увагу — сказав мін. [illegible] час — бачимо, яку велику помилку роблять ті, які говорять теж про господарську [illegible] Підкарпатської Руси“. На закінчення мін. Нечас додав, що він подав лише цілком загальний огляд і вповні свідомий того, що ще дуже багато треба для Підкарпатської Руси зробити.

З нашого боку ми до цього огляду мін. Нечаса можемо додати одно: І ми свідомі того, що досі зроблено на Підкарпатській Руси за час її державної приналежности до Чехословаччини і це ми не раз у нашому часописі з вдоволенням підкреслювали. Згадати тут хочби велику статтю [illegible] Барана, яку недавно помістило „Діло“. [illegible] тільки, що вся та праця і видатки не гармонізують з поведінкою органів чехословацької влади супроти Підкарпатської Руси головно під національно-політичним оглядом.

й—ч.

Ґен. Заґурський живе?

Орґан „Леґіону Млодих“, „Нове Панство Праці“, в замітці п. заг. „Фронт Морж“ пише:

„Багато в останньому часі говориться про т. зв. фронт морж, що свої політичні інспірації черпає — як це вказує сама назва — із [illegible]. Проводять цим фронтом: В. Вітос, що тепер [illegible] вісся з Чехословаччини до Женеви, славний музик і композитор І. Падеревський, автор [illegible]го приказу й „особистий приятель [illegible]ба“ Ю. Галлер, Вл. Сікорський та військовий бійцик ґенерал Заґурський, що мешкає в [illegible] при вул. Ст. Ґотард 27“. З цієї [illegible] що ґен. Заґурський живе.

Пресова конференція у Варшаві.

З нагоди засідання Ц. К. Міжнародного Кооп. Союзу.

УКРАЇНСЬКА ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ.

У днях 21. до 26. вересня ц. р. засідав у Варшаві Центральний Комітет Міжнародного Кооп. Союзу та інші його виконавчі органи. Центральний Комітет є ширшим ухвалюючим тілом М. К. Союзу між одним і другим конгресом світової кооперації. В склад його входить тепер к. 60 осіб від ріжних кооп. організацій світу. Є там також два представники польської кооперації. РСУК там досі не мав свого заступника.

Зїзди Центр. Комітету відбуваються раз у рік, що року в іншім місті Европи. Цим разом зїзд відбувся у Варшаві. З цієї нагоди ґенеральний секретар Міжнар. Кооп. Союзу п. Генри Мей, винятково запросив до участи в засіданні Ц. К. також представника української кооперації з дорадчим голосом. В цім характері на зїзд виїхав начальний директор РСУК сен. Остап Луцький.

З нагоди цього зїзду влаштовано дня 22. вересня пресову конференцію, щоб поінформувати ширший загал Польщі про організацію й характер Міжнародного Кооп. Союзу. У пресовій конференції взяло участь до 30 представників варшавської преси (загальної і кооперативної), польської, німецької і жидівської; українську кооперативну пресу заступав д-р К. Коберський. Проводив конференції в характері господаря терену предсідник Надз. Ради Спож. Союзу „Сполем" п. Воєвудзкі. Міжнародній Союз репрезентували п.п. президент Союзу Вайно Таннер (фінська кооперація), ґенер. секретар п. Генри Мей (Англія), Ернст Пуассон, (Франція), Віктор Серві (Бельгія) та кілька інших осіб.

Президент і секретар Міжн. Кооп. Союзу (перший по німецьки, другий по англійськи) поінформували приявних про історію і сучасний стан МКС, його ідеольогію, організацію і найближчі завдання. Відтак присутні ставили додаткові запити у звязку з пекучими справами дня. Цікавіші запити торкалися таких справ: що робить МКС для популяризації кооп—ї праці і продукційних кооп—в; яка діяльність МКС від конгресу до конгресу (тут ген. секретар наводив приклади допомоги моральної і навіть матеріяльної МКС для деяких національних кооп. організацій у добі переслідувань, напр. в Австрії); про публікації МКС, про становище МКС до диктатуральних режимів; що робить МКС для зближення споживачів з с.т. продуцентами.

Представник української кооп. преси д-р Коберський у формі інтерпеляції порушив справу членства совітської т. зв. „кооперації" в МКС, покликався на факт офіційної ліквідації міської споживчої кооперації в СССР (вересень 1935) та на повне підчинення сільської кооперації і московського Центросоюзу під владу партії і держави. Коли в МКС нема кооперації Італії та Німеччини, то вже рішуче ніякого місця в МКС не може бути для кооперації СССР, яка не має й тіни автономії та самодіяльности, будучи просто органом держави. Додатково д-р Коберський підніс з признанням той факт, що МКС і його секретар інтервеніювали свого часу перед владою у Варшаві, коли йшло про оборону істнування і компетенцій Ревіз. Союзу Українських Кооператив, при нагоді зміни кооператив його закону.

У відповіді на інтерпеляцію в справі большевицької кооперації президент МКС п. Таннер заявив, що справа членства, як він казав, „der Russen" нелегка до вирішення, бо совітські кооператори завжди на засіданнях МКС заявляють, що вони є „свобідна" кооперація. МКС має чимало неприємностей від совітської кооперації.

Треба тут згадати, що в кругах МКС, як з усього видно, говориться про те, якби збутися немилого члена, „кооперації" СССР. На ці тенденції вказує також стаття п. Генри Мея, ґен. секретаря Союзу, з гострою критикою большевицької „кооперації", що була надрукована в органі МКС; стаття ця поміщена в перекладі на нашу мову в „Кооперативній Республиці" за вересень ц. р.

Про хід засідання Центр. Комітету МКС у днях 24. і 25. ц. м. подамо інформації по їх одержанні.

Луговий здвиг надвірнянського повіту.

Надвірна — невеличке повітове містечко. Положене майже на самому кінці повіту, окружене півперстенем гір та прикрашене річкою Бистрицею. Заселене в більшості жидами, далі українцями і найслабше поляками. Таке на око, як майже кожне місто на українських землях. Одначе тут — на диво ворогам та на радість нам — не так, як то буває в інших містечках. Не гризуться між собою українці інтелігенти, не бються між собою міщани тай не ворогують на „панів". Нема, здається, так званих „клік". Словом: інакше, як воно буває в багатьох наших містах, де в програмі майже кожного стоїть його „я". Може воно й тут є, або колись вилізе, але тепер на щастя того не видно.

Наслідком цієї згоди між собою у місті й повіті культурно-освітня робота йде досить гарно; товариства в більшості діяльні, живі.

Міщани — юнаки й дівчата — їздять, чи краще сказати ходять по селах у неділі та свята й організують селянську молодь у бронзові ряди „Лугу". Вчать дисципліни, видержливости, послуху та пошанування наказів повітового центра.

Не обходиться і тут без комуністів і ріжношерстних інших махнівців, які хотіли — одні

Ширіть наш часопис!

Д-р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ. 14

Українські політики.

Сильвети наших давніх послів і політичних діячів.

Д-Р МИХАЙЛО КОРОЛЬ.

Михайло Король належав, як був студентом ще у Львові, до товариства „Академічний Кружок" та причислював себе до старорусинів, але русофілом ніколи не був. Був великим противником фонетичного правопису і змолоду поборював фонетиків-українофілів, бо побоювався, що як прийметься фонетичний правопис, то за ним піде польська азбука, а за нею польонізація нашого народу.

Король був одним з типових чесних русинів свого часу, що у своєму патріотизмі боялися всяких новин, які моглиб захитати національною душею нашого громадянина і повести її в круги „перекинчиків", значить: відступників рідного народу. Але проте був він нашим громадянином першої кляси, людиною поважною, характерною і роботящою, так, що хто його пізнав, то мусів до нього ставитися з найбільшою пошаною.

Першим прилюдним виступом Короля був реферат, що його він виголосив 4. травня 1884. р. на вічу львівських українців, з протестом проти реформи Чина оо. Василіян Єзуїтами. Він проповідав проти великої небезпеки, що загрожує нашому народові: забором монастирів оо. Василіян на власність Єзуїтів і польонізацією та латинізацією наших оо. Василіян; — отсе ті чорні хмари, що нависли були у почуваннях нашого громадянства. По його рефераті постановлено однодушно: вислати до цісаря депутацію з протестом проти єзуїтської реформи оо. Василіян.

В 1888. р. відчинив д-р Михайло Король адвокатську канцелярію в Жовкві і тим зачав з лікарем д-ром Сильвестром Дрималиком організувати Жовківщину. Вони поширювали просвітні товариства: поставили Народний Дім і заснували кредитову кооперативу та з часом ціле політичне життя в Жовківщині було в їх руках.

Нову еру в 1890. р. поборював також Михайло Король і в буджетовій дебаті Галицького Сойму 1894. р. виступив дуже різко проти уряду, називаючи акцію з 1890. р. давньою австрійською девізою: Дівіде ет імпера! Далі дорікав, що через ту „еру" розбилася солідарність української репрезентації і тому треба, щоби світ дізнався, що отся сумна угода розвіялась і її вже нема...

За нову еру відплатився граф Казимир Бадені послові Королеві, бо з приводу виборів до парляменту в 1897. р. доручено йому акт обвинувачення за злочинне підбурювання проти влади. Перед карним судом у Львові заступав д-ра Короля його приятель д-р Евген Олесницький, що виборов увільняючий вирок.

Коли з початком 1906. р. зачали поляки розпускати тривожні вісти, начеб українці спричинювали агітаціями за виборчою реформою грізний рух проти польського населення — на те, щоб перепинити виборчу реформу, — вислано до Відня українську депутацію, щоби опрокинути ті затії. Депутацію приняв цісар дня 22. січня 1906. р. До тої депутації ввійшли: митрополит Андрій Шептицький, епископи Чехович і Хомишин та посли Романчук і Король. Одначе заки ми зложили депутацію, треба було залагодити особисті непорозуміння. Староруська партія домагалася, щоб побіч Романчука йшов до цісаря її представник д-р Іван Добрянський, а Народний Комітет національно-демократичної партії вимагав, щоб від його президії був у депутації один член. Вкінці пішов таки Король як невтральний, за що дуже загнівались на нас старорусини...

Та ці й інші гніви нічого не помогли, бо остаточно д-р Михайло Король таки зовсім перейшов на наш бік.

Д-Р ТЕОФІЛЬ ОКУНЕВСЬКИЙ.

Між товаришами д-ра Евгена Олесницького і моїми визначився д-р Теофіль Окуневський як людина смілива, культурна і поступова.

Окуневський зачав послувати в Галицькому Соймі в 1889. р. і вже з початком свого послування мусів відбути двобій з польським шляхтичем Розвадовським в обороні чести українського народу. Опісля (в 1894. р.) державна прокураторія в Коломиї перевела проти нього карний процес за те, що він на зборах у Коломиї назвав вислів намісника графа Казимира Баденього: „або з заступниками українського народу, або без них" — бутою польського шляхтича і візвав зібраних пімстити ту буту. По переведеній головній розправі трибунал суду присяглих у Коломиї увільнив його від вини і кари.

Д-р Теофіль Окуневський розправився також з митрополитом Сильвестром Сембратовичем у 1894. р. в Галицькому Соймі, коли то митрополит зажадав краєвої підмоги на католицькі місії в краю. В цій полемічній дебаті сказав посол Окуневський до очей митрополитові, що український митрополит та українська світська інтелігенція йдуть, на жаль, іншими шляхами; та історія осудить колись, хто був на правдивій дорозі...

В 1897. р. увійшов Окуневський до Палати Послів Державної Ради у Відні і в дні 30. березня тогож року зложив заяву з приводу крівавих виборів того змісту, що переведені у Східній Галичині вибори переконали український нарід, що теперішний уряд не жахається ніяких насильств, щоб не допустити до вибору послів по свобідній волі української нації; що український нарід у Галичині поставлено перед альтернативою: визнати польську державну ідею, або мовчати і вмирати; що боротьбу за права, запоручені конституцією, уважають урядові чинники за злочинне повстання і так представляють справу на найвищому місці. Тому, йдучи за голосом всього українського населення, будемо поборювати отсей уряд всіми способами та подамо руку тим заступникам інших народів, які змагаючи до розширення автономії країв, подбають про охорону національних меншин.

Це була заява на привитання президента міністрів графа Казимира Баденього. Відтак посол

свідомо, інші несвідомо — звести громадянське життя у рямці їхнього політичного життя або з особистих ураз зруйнувати все, що не по їхньому. Дотепер якось ця гадина не мала сили всмоктатись у громадське життя.

В самому місті гордо пишається великий Народній Дім з такою гарною салею, що позавидувати може й і Львів. У цьому домі примістилися всі культ.-освітні і руханково-спортові товариства. Побіч дому великий город, де вправляє місцевий „Луг", що має понад півтори сотні членів.

В неділю 20. вересня ц. р. свято в Надвірній. Старшина „Повітового Лугу" вже вдруге цього року скликує низове козацтво в місто на попис. Цим хоче більше впоїти думку в низових своїх клітинах, щоб від міста не відбігали, а чимраз ближче підходили та цікавились ним, — хоча воно покищо чуже нам своїм змістом. Зрештою „ніхто не відає, що наш отаман гадає, думає" — каже давня добра козацька пословиця.

Служби Божої та проповіди, яку виголосив о. Шевчук, вислухали „Луги" в церкві, бо на полеве богослуження дозволу не було. З церкви походом під звуки гуцульської орхестри з Дори помашерували лугові чети на чолі з своєю Старшиною на грище українського спорт. т-ва „Бескид". Рівно, сотня за сотнею, йшли бронзові ряди з місцевостей: Надвірної, Грабівця, Гвіздя, Старуні, Дзвиниця, Делятина, Пререслі, Солотвини, Молодькова, Монастирчан і Цуцилова.

Пописова частина свята почалася від піднесення прапору. Рівночасно голова „Повітового Лугу" д-р Банах здав звіт делеґатові „Великого Лугу". Підчас цієї урочистости музика загра̀ла луговий гимн. Гордо залопотів прапор, а на ньому... мріє наша, — герби ' Киева! „Слава Лугові, Батьківщині слава!" — залунало з пятьох соток грудей.

Промову про значіння Лугової Організації в теперішній час виголосив заст. голови „Великого Лугу" зі Львова Козланюк та передав голові „Повітового Лугу" д-рові Банахові від Гол. Старшини у Львові золоту медалю за повну посвяти працю в повіті. Луги перемашерували перед Повітовою Старшиною і делеґатом почесним ходом.

Попис випав гарно. Публика на знак задоволення гучними оплесками нагороджувала вправляючих. Інструктори й інструкторки з надвірнянського „Лугу" повинні бути задоволені, що праця їх не йде марно. Дисципліна й послух у лугових рядах, що їх видко було на святі, це нагорода за їх працю. Новиною були вправи „Зву[illegible]ховино" укладу голови д-ра Банаха. Молитвою „Боже великий" закінчилось офіційно це [illegible]патичне свято бронзових рядів.

Надпрограмово відбувся показ танків „[illegible]ка" луговиків з Грабівця та гагілки луговичок і „козак" луговиків з Надвірної.

Д-р Банах подякував прибувшим „Лугам" та їх головам за труд і візвав їх до дальшої праці.

Вечором відбулися лугові вечерниці.

М. С. К.

ПОВІТОВИЙ ЛУГОВИЙ ЗДВИГ У КОПИЧИНЦЯХ

відбудеться в неділю 27. вересня ц. р. в честь Гол. Отамана Військ України Симона Петлюри. В програму входить: похід „Лугів" через Копичинці, Служба Божа, пополудні в год. 2 академія з рефератом про Гол. Отамана, хорові точки, деклямації і музичні продукції орхестри Т-ва „Боян", дальше вправи луговиків і луговичок та дефіляда.

Окуневський поставив у Державній Раді внесок на обвинувачення президента міністрів графа Казимира Баденього за останні кріваві вибори і зловживання органів влади.

Станувши 28. грудня 1897. р. в Галицькому Соймі, застав посол Окуневський предложений презесом „Кола" Польського Аполінарієм Яворським проєкт адреси до цісаря з приводу ювилею в його 50-ліття. В адресі було сказано, що вибух національних пристрастей довів до насильств і зневажливих подій у парляменті, але зате в краєвих соймах дасться осягнути порозуміння, та що поляки і українці признають засаду рівноправности і є готові задоволити всі потреби обох народностей та усунути все, що розєднює в краю. І коли наші соймові посли Олександер Барвінський і товариші погодилися на таку політично шкідну для нас адресу до цісаря, то один тільки посол Окуневський мав цивільну відвагу заявити, що він рішуче протиставиться такій адресі до цісаря, бо український нарід ладить свою іншу адресу до цісаря...

І дійсно окрему адресу цісареві з нагоди його ювилею вислали галицькі українці (у травні 1898. р.) — з бажанням національної автономії і поділу Галичини.

Щоб показати свою ввічливість супроти таких послів, як Барвінський, ухвалив Сойм у тій сесії, щоби вже в 1898. р. відкрити українську гімназію в Тернополі.

Посол Окуневський заступав тоді в Галицькому Соймі і в Державній Раді думку, що справу національну і мовну можна залагодити тільки в Державній Раді та що в Галичині може зарадити лихові тільки поділ краю на округи: українські, мішані і польські.

Д-р Теофіль Окуневський був послом з темпераментом і все добрим товаришем. Він виконував свої обовязки для добра народу всюди, де того було треба.

(Д. б.)

Після пяти літ праці.

Пресова конференція в Кооперативі Інжинірських Робіт (КІР).

Кооператива Інжинірських Робіт (КІР) закінчила цього року 5 літ своєї діяльности і з цієї нагоди запросила представників нашої національної преси на конференцію, яка відбулася 24. ц. м. Метою конференції було зазнайомити українську пресу з ділянками праці кооперативи та з дотеперішніми її досягненнями.

В першу чергу оглянули представники преси фабрику електричних батерій і звен „ЕКО", яку веде КІР. Дирекція кооперативи зазнайомила присутніх з тими труднощами, з якими приходилося їй боротися в перших початках цієї фабрики, заки дійшла до того повновартісного продукту, який тепер виробляє. Причинилося до видосконалення продукту головно те, що управа рішилася врешті спровадити з Німеччини спеціяліста від виробу батерій, а також один з членів Дирекції інж. Зубенко виїхав до Німеччини і там перебув практику в кількох німецьких фабриках. Тепер батерії „ЕКО" є щодо якости рівні з усіми чужими виробами, а навіть у дечому їх перевищають. Фабрика виробляє тепер 1.000 до 1.400 батерій денно, а може їх виробляти до 4.000. Працює тепер у фабриці 1 інжинір-керманич, 1 книговод, 1 технік, 1 практикант і 20 робітників. Правно виділилася фабрика у спілку з обмеженою порукою, в якій КІР має більшість уділів.

Після оглядин фабрики перейшли учасники конференції до домівки КІР-у, де член Дирекції інж. Мілянич зазнайомив їх з іншими ділянками діяльности кооперативи. І так кооператива веде в першу чергу будівельний відділ, себто виконує будівельні роботи. Працює в тім відділі постійно 7 інжинірів, 8 техніків та 5 практикантів. За пять літ виконала кооператива 47 будов, в тім 14 промислових будинків та молочарень, 5 житлових будинків, 2 Народні Доми, 2 церкви, 3 школи і 17 ремонтів. Крім того наглядала КІР над будовою 41 будівель. Найбільшою будівлею, яку досі поклала КІР, є будинок фабрики цукорків і туток „Калина" кооп. „Будучність" у Тернополі коштом понад 190 тисяч золотих. Архітектурний відділ к-ви виконав досі 239 проєктів будівель. Працює в нім постійно 2 інжинірів-архітектів та 2 рисівників. Окрім того кооператива давала працю кільком інжинірам нечленам. Інсталяційний відділ працює в міру замовлень. Зайняті в ньому: 1 інжинір і 3 монтери з хлопцями. Врешті к-ва вела крамницю електротехнічних та радієвих приладів „ЕКО" у Львові при вул. Сикстуській. Працює в цій ділянці 3 інжинірів, 8 монтерів і 6 хлопців-терміняторів. Понадто у бюрах централі працює в книговодстві й секретаріяті 1 інжинір і 3 канцелярійні сили.

Треба ствердити, що за пять літ праці Кооператива Інжинірських Робіт розвинулася в поважну українську установу. Свідчить про це хоч би те, що дає вона працю разом 38 службовцям, в тім 15 інжинірам, 11 технікам, 6 практикантам і 4 урядовцям. Пресова конференція залишила в присутніх представниках якнайкраще враження про працю молодих інжинірів-промисловців. Бажаємо їм дальших якнайкращих успіхів.

В. Л.

Господарська вистава „Сільського Господаря" в Самборі.

В ч. 129. „Діла" з 22. червня 1896 р. описано в довшій статті „віче господарсько-промислове, устроєне філією т-ва „Просвіта" в Самборі". Відбулося воно 18. червня 1896. р. та мало за мету розбудити зацікавлення селянства Самбірщини господарськими справами. Проводив тоді цим вічем о. Зубрицький Михайло, реферували: мандрівний учитель господарства В. Король про господарські справи (управа ріллі) та Василь Нагірний про кооперативні каси. Дискусія була дуже жива і віче закінчилося виставою господарського знаряддя, яке розльосовано між учасників.

Багато часу минуло, багато дечого змінилося за тих 40 років у Самбірщині. Та тяга до господарського знання й господарської роботи була не надто слідна. Аж в останніх роках почала живішу працю філія „Сільського Господаря" в Самборі. Веде її гурт ідейних громадських робітників, яким проводять: голова проф. І. Филипчак та проф. Стебельський враз з агрономом Кузьмином. І ось 24. вересня ц. р. виступила філія „Сіл. Господаря" в Самборі з вислідами своєї праці на Господарській Виставі, що влаштувала її своїм трудом і почином.

Вистава робить дуже гарне враження. Поділена вона на три відділи: 1) плоди сільського господарства, 2) домашній промисл та 3) хліборобське навчання. У першому відділі виставили члени кружків „Сільського Господаря" та учні Хліборобського Вишколу Молоді дуже гарні зразки збіжа, буряків, городовини, овочів, перетворів, насіння тощо. Окремий пасічничий відділ заповнило кількох пасічників та Пасічнича Спілка зразками меду, воску й пасічничим приладдям. Домашній промисл мав дуже цікаві експонати кооперативи „Шовк" у Самборі, що представляли цілу працю над шовком від плекання шовкопрядки, через розмотування шовкової нитки, аж до виробу ріжного роду шовкових полотен та матерій. Були теж зразки пристосування рідного взору на фелони, суконки тощо, що були осередком відділу народнього мистецтва, у якому були зразки місцевих та пристосованих вишивок, стародавні убори, різьби, гаптм і т. д. Цей відділ уложено дуже дбайливо і зі смаком та зрозумінням справи пані під проводом п. Чижович-Хомишової. Хліборобське навчання заступлене хліборобською пресою та літературою, серед якої є чимало і [illegible] видань. Окремо розміщено ч. 129. „Діла" з 1896 р., де описано перше господарське віче в Самборі. Поза цим уложено ще богато інших цікавих експонатів, як кури, живу рибу тощо. Окрема [illegible]дільниця у самбірському народньому уборі [illegible] на виставі.

Виставу відкрив від філії „Сільського Господаря" у Самборі голова дир. І. Фил[illegible], витаючи присутніх делегатів установ та гостей. Опісля делегат централі „Сільського Господаря" д-р Евген Храпливий перетяв стяжку і відкрив виставу. На селі привитали присутніх окремими промовами: д-р Евген Храпливий від централі „Сіл. Господаря", подаючи при цій нагоді вказівки до методики праці на селі; інж. Макар Ки[illegible] від філії „С. Господаря" в Дрогобичі; м-р Сіле[illegible]кий від філії „Просвіти" в Самборі; інж. Стефанія Чижович від Українського Народнього Мистецтва у Львові; м-р І. Кульчицький від Окр. Союзу Кооператив у Самборі; дир. Сілецький від [illegible]

ю вчительства, д-р Хомин від філії Українського Гуцьк. Товариства та п-на Филипчаківна від кооперативи „Шовк". Закінчив відкриття дир. І. Филипчак, згадуючи про перші почини господарської праці у Самбірщині та її теперішній стан.

Самбірщина вшанувала гідно цією виставою сорокліття починів господарської праці та дала доказ, що й тепер не забуває давно відгомінних гасел, які переводить витревалою працю у життя філія „Сільського Господаря". Виставка тревтиме до дня 29. вересня ц. р. і її повинні відвідати передовсім хлібороби та школи, яким дасть вона напевно багато користи й науки.

Хлібороб.

Свята в краю.

ОБЖИНКИ „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРЯ" В ХОДОРОВІ.

Дня 20. вересня ц. р. улаштувала Філія „Сільського Господаря" в Ходорові величаво „Обжинки". Вже від ранку почали до Ходорова зїзджатись фіри, переповнені дітьми, жінками та старшими й молодшими членами Кружків „С. Г." з цілої Ходорівщини. Всі вони спішили на своє свято, яке вперше по війні хотіли відбути найурочистіше. Велике подвіря Українбанку, де мала відбутись на початок Служба Божа, скоро переповнилося святочним натовпом. У великому порядку, зі співом обжинкових пісень, ішло окремими групами жіноцтво, несучи жовтоблакитні таблиці, прибрані квітами та вінками зі збіжжа, з написом: „Жіноцтво „Сільського Господаря" при Кружку „С. Г." в . . . .". В порядку, група за групою, розмістилось таких 17 груп. Окремо з своїми таблицями йшов Хліборобський Вишкіл Молоді „Сільського Господаря", окремо 6. учениці господинського курсу в Ходорові, окремо члени „Просвіти" та інші гості.

Урочисту Службу Божу в асисті 4-ох священиків відправив місцевий парох о. Довгий. Дуже гарно співав хор. Служба Божа закінчилась короткою проповіддю о. пароха та посвяченням вінців і снопів, що їх принесли учасниці обжинок.

Коло год. 1-ої вирушив з подвіря Українбанку величавий похід. На чолі йшли представники Централі „С. Г." та Філій. За ними діти у народніх строях із снопами та Хліборобський Вишкіл Молоді, далі жінки з таблицями, вінками зі збіжжа та серпами, обвиненими національними стяжками та збіжжам. Йшли, ввесь час співаючи обжинкові пісні. Гарна і барвиста була ця довга хвиля жіноцтва. За цією групою вже зорганізованого при „Сільськім Господарі" жіноцтва йшли жінки і старші і молодші, що після цього дня певно вже вступлять у ряди „С. Г.". Мішаною лавою у зразковому порядку йшли господарі-члени Кружків „С. Г.". Закінчувало похід кілька алегоричних возів, сільсько-господарські машини, уквітчані і лискучі від чистоти вози з весіллям та гарний пропагандивний віз рідного промислу. Продефілювавши перед представниками „С. Г.", уставилися усі навколо трибуни і розпочалася святочна частина програми.

Відкрив свято заст. голови Філії „С. Г." короткою промовою і потім хор дуже гарно виконав обжинкову пісню. „Княгині" кожної секції господинь склали вінки збіжжа на руки представниці Централі „С. Г." п-і д-р Х. Кононенко, а зате дістали пропамятні грамоти з датою свята. По зложенні вінків виголосила д-р Кононенко промову-привіт, у якому особливо гаряче закликала жіноцтво до організації та праці над собою в зимі, „щоб потім святкувати обжинки — духовні". Посол Троян привітав свято від „Рідної Школи" та інших організацій. По закінченні промов злучені хори відспівали кілька пісень, молодь вивела „аркана" під проводом місцевого агронома інж. Самокишина та дуже влучну інсценізацію, у якій виведено боротьбу нашого селянина з чужим капіталом, головно з жидами, що стараються обплутати і затуманити наших господарів. Все скінчилось перемогою „Просвіти" та „Сільського Господаря", які таки побороли байдужність і незаінтересованість мас. Гарно виведено також староданнє весілля з піснями й танцями та всіми звичаями.

Неохоче розходились учасники свята, а було їх разом коло семи тисяч, з площі. Ще довго більшими і меншими групами стояли люди та ділилися враженнями. Неодному мабуть глибоко запало в душу сіяне тут зерно — сили організації, яке колись таки зійде і зазеленіє буйним врожаєм.

Анальфабетизм у СССР.

(РО) На підставі первісного пляну (початок большевицької влади) анальфабетизм серед старших і дітвори мали зліквідувати до 1934. р. Акція ліквідації неписьменности серед старших дуже далека від успішного закінчення. Загальне навчання теж реалізується радше на словах і гаслах, ніж у дійсності. Характеристичні факти подає „Комсомольська Правда" в числах з 21. і 22. ці м. Старші „неписьменні" не хочуть ходити на курси, бо з досвіду знають, що такі курси не дають ніякої практичної користи і нікого не навчать читати. Натомість недостача шкільних приміщень і фатальна організація спричинюють те, що тисячі дітей злишаються поза школою. На прикл. в містах одного куйбишівського району зареєстрували ц. р. 5 тисяч підростків-робітників, які не ходили й не ходять до ніякої школи. *Багато трагічніша ситуація в республіках меншин, де культурне життя стоїть на дуже низькім рівні.* При кінці м. р. відбулася низка зїздів жіночої, меншинної молоді, на яких ухвалила багато високопарних резолюцій. „Комсомольська Правда" повідомляє, що ні одної не перевели в життя. В Кірґізії ходить до школи тільки невеличкий відсоток дівчат і то тільки до найнижчих кляс. Пізніше, 11, 12. і 13-літні дівчата виходять замуж. Боротьба в цим перестарілим звичаєм безнадійна.

Кірґізи купують дівчаток від рідні, так як давніше, комсомольські організації дивляться на це байдуже і навіть самі комсомольці женяться в такий спосіб. В одній школі директор оженився з 12-літньою ученицею. Прокуратура не виступає проти цих явищ. До жінок відносяться дальше як до нижчого сотворіння. В колгоспах нікому навіть не сниться про ліквідацію неписьменности.

М. ЮРСЬКА. 2

Серед сонця й дощу — горами.

Від гір видовжуються тіні й падуть на протилежний беріг.

На сірому тлі придорожніх скал чітко рисуються барвисті сильветки гуцулів. Стрункі постаті й легкі звинні рухи. Ні сліду отяжілости хліборобів. Постоли ледви торкаються землі у звинній гармонійній ході, якби під такт невидних музик. Зрівнюємося з ними й від найближчого дістаємо привітне: „Дзіньдобри!" „Чи ви може поляки?"

„Ні, українці, проше пані".

„А чому здоровите нас по польськи?"

„Бо ви поляки".

Стараємося переконати їх, що ми такі самі українці, але даремні зусилля.

„Як такі самі, коли пани та ще й з міста" — припечатують усі наші виводи.

Легко нав'язується розмова. З насолодою вслухуємося в мельодію їх мови, багатої та гарної, як вони самі й ціле окруження, повне життя та барви в кожному слові.

„Файно вівчилиси по нашому, видко дес недалеко живут" — паде комплімент у нашу сторону.

„Бо ми ваші, українці".

„Може бути" — проломлюються врешті леди. Гуцули стають довірливими і сповідаються з своїх смутків і радощів. Поволі починають уважати нас за своїх, а не за „панів". З захопленням описують недавнє свято посвячення „Нар. Дому" в Кутах.

„Зійшлося стільки народу з усяких селів. Колиб були знали, булиб може й не позволили на се".

По румунському боці верхи ще в сонці. Це робить його близьким і таким пластичним, що можна числити галузки на смереках. Здовж Черемоша біжить така сама доріжка і йдуть такі самі люди. Над водою розмахує праником „румунська жінка, підтикавши гуцульські фоти й сорочку. Накликують на худобу пастушки та у вечірному повітрі докладно розпізнаємо звуки їх „румунської" мови.

„Такий самий народ, як тут, лиш пани інакші тай інакші порьидки" — відгадують нашу думку гуцули.

З обох боків усміхаються до себе чепурні гуцульські хатки й посилають собі мовчазні привіти чудові трибанні церкви. Чому люди не сміють пізнавати один одного, — це секрет отих маленьких білих стовпчиків, що рівно стоять здовж дороги, як жовніри на варті.

Ріка дихає прохолодою і спровола з лісових закутків підступає вечір. На нічліг бере нас одна з наших співбесідниць. Зпід узористої хустки всміхаються темні очі й шовком гладять душу слова її співної мови.

Гори купаються у сутінках. Над лісом стає блискучий місяць і вичаровує повну трепетливих тіней гуцульську ніч. В долині притишено шепоче Черемош.

На хвилі повітря хтось низає матові тони сопілки. Оксамитними струмками пливе туга й мягко торкається серця. Мельодія переливається одноманітно і крутиться в завороженому колі кількох тонів. Шукає виходу, дрібними сколками підноситься вгору, але дорогу загороджує їй смуток і знов завертає на це саме місце. Увесь світ аж під темну сталь ночі засновується пряжею слізної скарги.

На непорочний блиск місяця находить шкливо й розповзуються під деревами ворушні тіні. У грудях стає тісно, а на горло кладе свою тяжку руку біль. Ще мить і розпука товктиме головою об камінні стіни. Не бачити завороженої місячним сяйвом гірської ночі, схвильованої переливами сопілки! Краще безокі чорні ночі, що в їх безодні, як відламки олива топляться всі почування.

На змучене цілоденним маршем тіло, всі враження й думки паде дурман міцного сну. Ранішній холод зриває нас на ноги. З горіща несемо з собою рештки ночі — стебелинки запашного сіна в одежі й волоссю. Ліси й ріка позіхають мряками. Джерельною водою зганяємо з повік гарячі дотики сну й знову ми готові до дороги. Стежку від порога до воріт вистелює чічками прощальних слів ґаздиня. Ображено бориться перед заплатою.

„І не думайте, щоб від вас брала гроші. Я тішуся, що раз гостила в себе українців. Всяке крутиться, а своїх годі діждатися.

Доводиться втиснути гріш у дитячу ручку, від чого зарожевлюються щічки й радістю спалахкують чорні очінятка.

І знову почалися години маршів, величаві багатством своєї краси.

Але не всі дні були однакові. Одного ранку збудились ми від ударів тупих цвяшків об дах стрішку. Дощ! Замісць щоденного блакитного вирізку дверей гляділа на нас сіро-брудна пляма неба. Зникла звичайна легкість тіла й радісна готовість іти дальше. Отяжілі ноги протягнулись ліниво й у всіх мязах щось заболіло. Одноманітно тарабанить дощ. Що буде? Замотати голову коцом і переждати до зміни! По всіх кутках нашого піддашшя сонно чаїться нудьга й безнадійність. Не можна видержати. Із дна наплечників добуваємо теплу одежу й стараємося зрозуміти, як за кілька годин міг так страшенно змінитися світ. Де поділася безжурна чистота барв? Гори прорідилися й змаліли. Наймогутніші з них поховалися у хмарах і там чекають на сонце. На смереках куйовдяться брудні плахти мряк. Якнайгірші знаки, але ні думки, щоб довше сидіти! Треба втікати, щоб не забракло повітря під низько-навислим небом.

„Хоть курітси гори, але відав довго дожжьу не буде", — потішають гуцули. (Далі буде).

ОЖИЛА КОЛЬОНІЗАЦІЯ.

Не раз писалося вже в „Ділі" про застрашливе малоземелля нашого селянина у Східній Галичині. Відомо теж, що закон про земельну реформу з 1924. року в першу чергу наказує при парцеляції землі доповнити карловаті місцеві господарства поруч з наділенням землею фільварочної служби. При таких фактичних та правних умовинах, здається, не може бути мови про кольонізацію наших земель зайшлим елементом.

Але дійсність виглядає зовсім інакше. Ось жмут фактів з борщівського повіту, як там виглядає парцеляція, що саме переводиться.

1) *Івание Пусте* — маєток графа Баворовського. Парцеляцію переводить інж. Залецкі. Парцелюється увесь маєток — 620 морґів орної землі і 100 морґів ліса. Набувці — виключно кольоністи із заходу. З місцевих дістав приділ на хату лиш один залізничник з Іваня, поляк Мервінський. Для двірської служби призначено за селом яких 30 морґів моклаків і неужитків. Ліс у цілости закупив якийсь поляк зі Станиславова, для себе задержав 50 морґів, а решту парцелює виключно між місцевими поляками. Наших людей, що зголошувалися в інж. Залейцкого в ціли набуття землі, відправлено з нічим.

2) *Нівра* — маєток гр. Баворовського. Парцелюють 690 морґів виключно між кольоністами зі заходу. Парцелює той сам інж. Залецкі. У Нівві, як і в Іваню Пустім — 70 відсотків господарів малоземельних.

3) *Турильче* — маєток ґрафа Ґолуховського. Парцелюють лише частину фільварку, але виключно між поляками, в більшости зайшлими та частинно місцевими.

4) *Щуварка* — маєток ґрафа Ґолуховського. Парцелюють коло 600 морґів; парцеляція примусова. Проте нашим людям землі не продають, а спроваджують кольоністів із Заходу.

Такі самі вісти надходять також з *повіту* Заліщики, де напр. у маєтку *Новосілка Костюкова* землю продають виключно кольоністам з гір (Татр), а нашим відмовляють.

Таксамо в маєтку кн. Сапіги у *Ланівцях-Констанції* з 700 морґів, що призначені на парцеляцію, вже продано 400 морґів виключно полякам. Нашим людям відмовили у продажі і лише через підставлених людей поляків наші селяни встигли відкупити, очевидно по значно дорожчій ціні, коло 200 морґів землі.

Цікавий випадок був у *Синькові*, маєтку графа Ґолуховського. Цей маєток призначений на примусову парцеляцію. Приїздили кольоністи із Заходу, але відмовились від купівлі. Тоді парцеляцію застановили, хоч наші люди у великому числі зголошувались за купном землі..

——о——

Рим, а не Женева...

Льондонський кореспондент „Де Фіґаро" подає немов би то Мусоліні висказав бажання, щоб замісць конференції пятьох в Льондоні, відбулася в Римі конференція усіх великих держав, в тому числі й СССР. Ця пропозиція має за ціль відібрати Женеві керму в европейських справах.

НОВИНКИ.

— **Футра** найкраще робить Петро Карпяк, Зибликевича 4. 2772 2—3

— **Коли й де гуляємо?** Проголошений у вчорашньому числі „Діла" дансінґ, який влаштовує Т-во Українська Захоронка відбудеться **4. жовтня, а не 27. вересня.**

— **Українська авдиція в радіо.** В понеділок дня 28. вересня ц. р. в год. 6.25 вечором співатиме у львівськім радіо відома наша співачка п. Ірина Туркевич. У програмі пісні таких сучасних композиторів: В. Барвінського, М. Колесси, Ст. Людкевича, А. Ніжанківського, А. Рудницького, Р. Сімовича й С. Туркевич. При фортепіяні д-р Стефанія Туркевич.

— **Проти закриття українських кооперативних установ.** В найвищому адміністраційному трибуналі знайшлася, як повідомляють з Варшави низка справ, які внесли українські кооперативні установи із Сх. Галичини проти рішень адміністраційної влади про замкнення кооперативних крамниць і підприємств у ріжних місцевостях. За причину їх закриття подано недостачу відповідних улаштувань. М. ін. „Маслосоюз" заскаржив рішення воєвідських урядів. Найвищий адміністраційний трибунал оголосить своє рішення з початком жовтня ц. р.

— **Курс летунського права.** З початком нового академічного року на виділі права львівського університету розпочинається курс летунського права, що обійматиме перший і другий триместер. Курс доступний для студентів університету й інших академічних шкіл, дальше для старшин летунських військ, урядовців міністерства комунікації і членів Ліґи повітряної оборони зі середньою освітою. Викладатиме проф. Біґо.

— **Доходовий податок від процентів.** Згідно з рішенням найвищого адміністраційного трибуналу проценти творять дохід з грошевих капіталів і підлягають оподаткуванню доходовим податком не тільки, коли їх виплачено, але й тоді, коли їх дочислено до капіталу за згодою сторін. Скапіталізування процентів рівнозначне з їхньою виплатою.

— **Гостре стріляння на „Замарстинові".** В днях: 1, 3, 5, 7, 8, 10, 12, 14, 15, 17; 19; 21; 22; 24, 26, 28, 29 і 31 жовтня ц. р. відбуватимуться на військовій стрільниці на Замарстинові вправи військових відділів разом із гострим стрілянням. Смуга, загрожена стрільнами і перехід межі якої є небезпекою для життя, буде обсаджена охоронними стійками. Розпорядкові цих стійок мусять підчинюватись безоглядно всі, що туди будуть переходити.

— **Ліквідація страйків.** В Станиславові скінчився страйк транспортових робітників, що заключили з працедавцями збірну умову, на основі якої одержали підвишку зарібків від 10 до 15 прц. В подібний спосіб скінчився страйк у млині „Польонія".

— **Смерть проф. Бузка.** В Цешині помер у 63 році життя д-р Йосиф Бузек, б. професор львівського університету, опісля директор головного статистичного уряду. Був теж соймовим послом і сенатором. Написав кілька наукових праць, з яких на увагу заслугує „Історія національної політики Прус супроти поляків".

— **Арештування.** Поліція із Синевідська Вижн. арештувала 16. ц. м. в Корчині Рустикальному 25-літнього юнака Івана Хандона і перевезла до слідчої вязниці у Стрию. Кажуть, що мають його вивезти до Картуської Берези.

— **Про бл. п. Ярослава Бохенського**, що згинув недавно трагічною смертю, пишуть нам: Покійний, син адвоката в Збаражі, українця, діставшись по укінченні правничих студій у львівському університеті до „Орбісу", завдяки своїй талановитости, працьовитости та солідности, як молодий ще 26-літній юнак, авансував швидко, а верховна влада, цінуючи його вартість, довірювала йому відповідальні начальні становища: з початку був він керовником відділу „Орбісу" в Берліні, згодом в Бидгощі, а врешті в Катовицях. Між чужими тішився великою повагою та пошаною, що завдячував виключно своїм особистим прикметам. Виїхавши в половині вересня на відпустку до Болгарії, в часі купелі в морі утонув. Покійний дописував часом до „Діла" та пробував свого пера як письменник, видавши книжку з царини кінового мистецтва п. з. „Срібні тіни".

— **Згоріло 1.300 зол.** В Городенці згорів дім Людвика Березовського. Разом з домом жертвою вогню стали коза, 40 штук дробу, гардероба, та 1.300 зол. готівкою, все власність зятя власника дому, Стефана Лотовича.

— **Краєва хроніка.** В державному лісі Зонка в Яремчу вибухла пожежа, що знищила 23 куб. метрів будівельного дерева. — При будові мосту в Тухлі б. Скольго згинув робітник Олекса Нечурух, на якого впав бальок з руштування. Подібний випадок стався в тартаку Гайнціля в Стрию, де електричний струм поразив смертельно Ілька Ковалишина, занятого чищенням кітла. — Із Станиславова виїхала ще 13. ц. м. учителька Емілія Кох і пропала без вісти.

— **Неохайне місто.** Таку назву — як читаємо в „Новій Добі" — ідобув собі Луцьк в останніх двох роках. Парк забруджений, засмічений, на доріжках ямй й калюжі, лавки — огида. Ягайлонська вулиця це Сагара, де по кожній фірі, особливо авті здіймаються хмари пороху. Новий настил з базальтово-цементових плит страшний наслідками: розтертий возами на муку цемент засипує все довкола й сліпить людей. Поміч істнує водопровід, знає хиба п. президент. Люди ждуть, як спасення, дощу й ...кари на міський самоуряд за протисанітарний стан міста. Справді, чи не можна його покарати таксамо, як приватних господарів?

— **Смерть у суді.** В Луцьку помер нагло в салі судових розправ б. головний рабін Мойсей Ґайклік, заскаржений в цивільній справі. Був визначним суспільним діячем і заслужився для польської летунської ліґи.

— **Через маєток убив 90-літнього батька.** В Кростянах рівенського повіту Пилип Черняк підчас сварки з 90-літнім батьком за маєток штовхнув його так сильно, що старець упав на землю і до кількох хвилин умер. Душогуб зголосився добровільно на поліцію і зажадав, щоби передали його судові.

— **Нагорода Нобля для ініціятора Олімпійських Ігрищ.** Предсідник олімпійського орг. комітету д-р Левальд був цими днями в Женеві, де зложив баронові Кумбертенові подібне звідомлення з олімпійських ігрищ у Берліні, при чому передав йому олімпійську почесну відзнаку. Навязуючи до майбутніх ігрищ у Токіо, бар. Кумбертен висловив надію, що олімпійська ідея пошириться на азійському континенті. На закінчення поінформував д-р Левальд бар. Кумбертена, що супроти прихильного становища відповідних чинників, олімпійський комітет сподіється добути нагороду Нобля для бар. Кумбертена.

— **Відень вимирає.** На підставі місячного звіту міського уряду в місяці липні ц. р. народилося у Відні 888 дітей (450 хлопців а 438 дівчат), з того 719 шлюбних і 169 нешлюбних. В цім самім місяці було 1699 випадків смерти (841 мужчин а 858 жінок). 1000 померших мали понад 60 літ. Ця статистика наочно доказує, що смертність населення збільшається й місто Відень поволи вимирає.

— **Нова метода розводу.** Один урядник міського уряду в Парижі примусом розвівся із своєю жіночкою. Тому що вона вперто не хотіла згодитися на розвід подружжя, він розпочав голодівку. Шість днів здержувався небораk від усякої їди й пиття. Коли жінка побачила, що чоловік ослаб цілком на тілі, зголосилась вкінці на розвід. Урядник, що голодівкою звільнився від подружної злуки, вже по короткім часі вдруге вженився.

— **Ідеальні запаси спіжарні.** Хоч зима наближається, не потребуємо засоблятись у городовину, бо навіть тоді, як сніг покриє землю, можна зварити смачну зупу ...динку, каляфіорову, грибову, квасцеву або ... з кістки зупи КНОРР, 22 роди, в цьому знаменита ... КНОРР, це богатий вибір, який дає змогу приготовляти щодня іншу зупу. А коли зима сосу ... його приладити, тоді рятує вас із клопоту ... бового сосу КНОРР. Зупи грибовий сос у кістках Кнорр помагають не лише Пані дому, але ... які собі самі варять страви. Смачні є також ... новані впр. з одної грибової кістки та одної ... зої кістки. Просимо випробувати також ... смаків. При закупах просимо виразно домагатися ... бів КНОРР не приймаючи поручуваних „так само добрих", бо знак Кнорр ручить за якість товару.

——о——

З театру.

Театр „Заграва" в Коломиї: Премієра „КАМО ГРЯДЕШИ?" в інсценізації Л. Нигрицького.

Вистава „Камо грядеши?" відомого роману Сенкевича **„Quo vadis?"**, перероблений на сцену Нигрицьким, була небезпечним під оглядом фінансовим і мистецьким експериментом театру „Заграва". Фінансовий бік вистави грозив небезпекою з огляду на дуже великі (понад 1000 зол.) витрати на справді преґарні строї і декорації. Мистецькою проблемою перерібки роману на драму було: як передати оповідання Сенкевича драматичною дією? Повна саля в часі чотирьох вечорів переконала нас, що не слід боятись за матеріяльний бік нової вистави. І щодо драматизації, то можна назвати спробу Нигрицького назагал щасливою. Очевидно, за умовиною, що до цього сценічного видовища, яке з одного боку суперничить своїми ефектами із кіном, з другого намагається як середньовічна містерія відкрити поза людськими діями метафізичні проблеми — не будемо прикладати суворих вимог драми. Годі шукати в „Камо грядеши?" одности акції, і степенування драматичних характерів — за винятком подекуди Хільоніда. Одинокою „дієвою особою" стала в „Камо грядеши?" людська збірнота, збірна душа колишнього осередка римського світу. Місце боротьби сил одиниць, індивідуальностей, на тлі збірної психіки Риму має заступити ідеольоґічний конфлікт двох світоглядів, християнського і старовинного. Вершком цього конфлікту є зустріч Нерона і Петронія на початку другої частини. Його експозицією є історія Вінісія та Лиґії, його розвязкою — смерть Нерона.

В цьому зударі двох світів перестављення античного спочило на Петронію, Хільоніді, Нероні і Вінікію; християнського — на особі ап. Петра.

Петроній залишився центральною постаттю не тільки через саму конструкцію пєси, але теж завдяки високому рівневі акторського мистецтва

†

Юлія з Добрянських Ковальська

з прастарої української шляхти,
громадянка Борислава,
жінка Григорія й мати докторової
Ангелини Безушко,
упокоїлася в Бозі дня 20. вересня ц. р.
В. Їй П.

...ва Блавацького. Блавацький добув із ролі Петронія всі акценти гризької іронії, аристократизму духа і погорди для плебсу та не закриваючи тих рисок усміхом скептика й естета, що мабуть теж лежало в можливостях ролі. Нерон (Боровик) зумів сполучити у суцільну і переконливу цілість жорстокість і слабість, податливість на впливи дорадників, химерність і послідовність у помсті. Деяку небезпеку для його ролі творили конечні зрештою акценти комедіянтської пози, що інколи загрожували переходом у фарсовий тон. Вінікій (Курило) захопив своїми незвичайними вальорами не тільки Лігію (Попову). Зате міг би надати своїй грі у першій частині більше стихійности, що дозволилаб краще оцінити глибину його переміни під впливом прийняття Христової науки. Хільонід (Рудакевич) сотворив незабутню креацію, гідну споглядання, що глибоко зворушувала глядачів.

Добра гра решти акторів та дбайлива режисерія є запорукою, що „Кво вадіс?“, зрештою не вперше перероблене на сцену, буде мати повний успіх.

Ол. Кульчицький.

ДИВОГЛЯДИ.

РЕКОРД СТРИЖІЯ

Один американський стрижій 18-літній молодець заявив, що побе дотеперішні рекорди голення бороди. За дві хвилини — коли сотні людей приглядалося його праці — оголив він свого клієнта, не зранивши його ні разу. При кінці його „осягу“ найбільше голосів дістав клієнт, який не боявся наставити своє горло під бритву.

РЕКОРД ШЛЮБІВ.

Щодня читаємо про ріжних Дон-Жуанів, пошукачів і „Синебородих“, що женяться і розводяться десятки, інколи і кількадесять разів. Бували теж випадки останніми роками в Америці та Совітах, що та сама пара, розвівшись, брала вдруге чи втрете шлюб. Та не було здається досі чоловіка, який брав би шлюб із своєю жінкою — сто разів! Цієї штуки доказав капітан американської торговельної фльоти, що мав чудернацьку думку брати шлюб із своєю жінкою в ріжних чужинних пристанях, де зупинявся його корабель. Його цікавили шлюбні обряди ріжних екзотичних народів і з шлюбної церемонії зробив собі спорт. Таким робом він зібрав більш як сто метрик свого шлюбу і зробив з них окрему виставу.

—o—

Дописи.

ЧОРТКІВ.

Повітовий зїзд „Лугів“. Як „Діло“ вже повідомляло, в неділю 20. ц. м. відбувся в Чорткові перший повітовий зїзд „Лугів“. По кількох районових зїздах і пописах зважился повітова лугова організація влаштувати повітовий здвиг. Коли зважити, що організування „Лугів“ у Чортківщині почалося щойно кілька літ тому, то треба признати, що за тих 2—3 роки організаційної праці зроблено дуже багато. Досі засновано 26 лугових гнізд. Відразу слід зазначити, що організаційна лугова праця в Чортківщині йшла по лінії не конкуренції з „Соколом“, не розбивання сокільських гнізд через закладання в тих самих місцевостях „Лугів“, але по лінії доповнення цієї старої спортової організації. „Луги“ засновувано лише там, де ще не було сокільського гнізда і не можна вже було його заснувати. Здається, був тільки один випадок заснування в одному селі і „Сокола“ і „Луга“, але і цей немилий випадок на місці скоро вирівняно. Гнізда сокільські і лугові працюють у Чортківщині в повній гармонії. На пописи „Лугів“ у поодиноких селах радо приходять сусідні соколи і навпаки. Жаль тільки, що та згідна співпраця по селах не розтягнулася ще на повітову управу обох спортових товариств та що повітові здвиги обох тих організацій відбулися цього року зовсім окремо, і то так, що на повітовий попис соколів навіть не запрошено лугової організації (на повітовий здвиг „Лугів“ сокільську організацію запрошено).

Дня 30. серпня відбувся повітовий здвиг „Сокола“ при участи 400 побратимів і посестер, а дня 20. ц. м. здвиг луговиків і луговичок у числі понад 600. Оскільки гарніше та імпозантніше був би випав спільний здвиг при участи майже 1000 вправляючих членів! Одначе маємо надію, що та співпраця, яка між обома організаціями ведеться по селах, кінець-кінців зчасом під напором низів огорне й повітові організаційні осередки, а за ними і краєві проводи тих обох братніх організацій. Щож до самого лугового здвигу, то слід іще додати, що бадьора постава луговиків та луговичок і їх прегарно виведені вправи просто імпонували. Організаторам здвигу м-рові Василеві Шкваркові і д-рові Петрові Синеньkому, який так енергійно проводив дефілядою перед Нар. Домом і потім на площі, належиться повне признання за ту гарну і під кожним оглядом удатну імпрезу.

Посвячення церкви в Черкащині. Дня 30. м. м. відбулося в Черкащині, пов. Чортків, величаве посвячення церкви, що його довершив о. декан Воробкевич з Білобожниці в окруженні 10 священиків. Черкащина — мале село, що належить до парохії Ягольниця Стара, де є парохом о. Романовський. Громадяни Черкащини давно мріяли про власну церкву, але щойно будова костела для кількох (дослівно!) родин латинників спонукала їх ванятись енергійно тою справою. Трапилась добра нагода, бо село Тудорів вимурувало собі нову церкву і могло за дешеві гроші відступити стару деревляну церкву до Черкащини. Таким чином мешканці Черкащини прийшли в посідання гарної церкви враз зі старим оригінальним іконостасом. На посвяченні церкви вони плакали з радости, що діждалися такої радісної хвилини в житті свого села. На святі явилося кілька тисяч людей з сусідніх сіл, що в цих тяжких часах могли тішитись разом з місцевими людьми їх великим досягненням.

Вистава „Мотрі“ в Джурині. Аматорський гурток у селі Джурині, що має славу одного з найкращих в повіті, зважився на виставу „Мотрі“, пристособленої до сцени Лужницьким та Лісевичем. До вистави справив гурток нові строї за кількадесять зол. та підготовився до неї дуже солідно. Не диво, що саля читальні тріщала 21. ц. м. від натовпу. І грали джуринські аматори з великим умінням та зрозумінням. В головних ролях виступали: Мотря — Анна Квасниця; Мазепа — Андрій Сисак; Любов Хведорівна — Ася Ціцерська; Кочубей — Іван Копюк; Чуйкевич — Роман Мончаковський; Марія Хведорівна — Юлія Квасниця; мати Мазепи — Анна Блажейко; дідуган — Михайло Коцюк. Підготовили виставу дуже дбайливо студ. теольогії Микола Квасниця та абітурієнт Андрій Сисак. „Мотря“ пройшла з повним моральним та матеріяльним успіхом і стрінулася з щирим признанням усіх глядачів. Чи не обїхав би гурток з „Мотрею“ сусідніх сіл?

СКІЛЬЩИНА.

Дитячий садок. Село Корчин Рустикальний, хоч має всякі культурно-освітні й економічні організації, ставилось до такої важної виховної установи, як дитячий садок, довший час недовірчиво. Аж цього року заходом місцевого кружка „Р. Школи“ та пароха о. Гр. Воскреса вдалося переконати громадян про велике значіння культурного виховання наймолодшого доросту та що такий садок удержиться. Спершу зголосили матері 32 дітей, але згодом це число побільшилося до 43 і вдержалось до кінця. Садок, що його вела п-а Іванна Гіцек із Стрия, почався 3. липня і тревав два і пів місяця. Треба признати, що п-а Гіцек доложила всіх зусиль, щоб перевиховати якслід повірену їй дітвору і вивязалася зі свого завдання дуже успішно. Дітвора в короткому часі змінилась до непізнання і дала два пописи з того, чого навчилась. Пописи випали на велике вдоволення родичів та іншої публики, що виповнила простору салю Народнього Дому по береги. Таких „садівничок“, як п. Іванна Гіцак, треба нам якнайбільше.

Г. О.

Спорт.

ПЯТИЗМАГ НА ІНШІЙ ПЛОЩІ.

Краєвий пятизмаг жінок і мужчин відбудеться, як було заповіджено, нині і завтра (субота й неділя) в год. 15. попол., але не на площі С.-Б., **тільки на площі 40 п.п. при вул. Клепарівській,** де давніше відбувся День Гіпціа. Сталося це несподівано, з незалежних від УСС. причин. Просимо отже звернути увагу на цю зміну.

В рамках цього пятизмагу наші найкращі середньодистансовці Гаврилюк (Черник) і Варцаба (УССК) зміряються вдруге в бігу на 1500 м. Також участь всіх найкращих пятизмагунів запевнена.

Для глядачів вигідний доїзд трамваєм до костела св. Анни.

У рамках Краєвого Пятизмагу, який відбудеться в днях 26. і 27. вересня, відбудеться пятизмаг за мистецтво українського студента. Зголошення приймаються в неділю на площі 40. п. п. до год. 14.30. Початок змагань у суботу в год. 15-ій, в неділю в год. 9-ій рано і 15-ій.

ПРОГУЛЬКА Т-ВА „ПЛАЙ“.

Українське Туристично-Краєзнавче Т-во „Плай“ улаштує в неділю 27. ц. м. прогульку в Зашківські ліси. Збірка на Замарстинівській рогачці в год. 9. рано (трамвай 1). Гостим раді.

УКРАЇНА — Р. К. С.

У неділю, 27. ц. м. відбудуться в год. 10.30 рано на площі РКС (Богданівка, останній перестанок „5“) змагання за мистецтво окружної ліги між Україною і Р. К. С. Змагання попередить стріча молодших дружин.

БОГУН — БУЙТУР.

В неділю 27. IX. ц. р. відбудуться на площі Сокола-Батька мячеві змагання за мистецтво У. С. С. між згаданими дружинами. Початок змагань у год. 3.15.

—o—

Нові книжки й журнали.

ВІСТНИК МАРІЙСЬКИХ ТОВАРИСТВ, орган Управи Марійського Т-ва Молоді. Виходить неперіодично, — Львів 1936, ч. 2. Зміст: Вступне слово. — о. І. Назарко ЧСВВ: Сучасність і Марійські Дружини. — Діяльність Мар. Т-ва Молоді, — о. Р. Лукань ЧСВВ: Марійські Дружини на українських землях у XVII—XIX. стол. — Українські Марійські Дружини в Галичині в 1936 р. — Звіти з діяльности українських Мар. Організацій. — Рецензії. — Всячина.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Нар. Театр ім. Тобілевича.
ГУСЯТИН:
26. IX. Дівча з Маслосоюзу.
27. IX. Отаман Пісня.
ХОРОСТКІВ:
28. IX. Лев з Абісинії.
29. IX. Німа теща.
З Хоросткова іде театр до Теребовлі, Грималова, Скалата і Тернополя.

Український Молодий Театр „Заграва“ під арт. проводом Б. Блавацького.
Надвірна: „Камо грядеши“ (Quo vadis).
26. IX. Вініцій і Лігія.
27. IX. Смерть Нерона.
Битків: „Камо грядеши“ (Quo vadis).
28. IX. Вініцій і Лігія.
29. IX. Смерть Нерона.
30. IX. „Голгота“.
З Биткова театр іде до Станиславова.

Великий Театр:

Субота, 26. IX. год. 8. веч. „Всякі права застережені“.

Театр Різнородностей

Нечинний.

Кіна.

АПОЛЬО: „Грішник проти волі“.
АТЛЯНТИК: „Химери маркізи Помпадур“ із Слезаком і Чеховою.
БАНДК: „Провокатор Азев“.
ГРАЖИНА: „Тайна панни Брінкс“.
КАСІНО: „Розе-Мері“ з Жан. Мекдональд.
КОПЕРНИК: „Нинішні часи“ з Чарлі Чапліном.
МАРУСЕНЬКА: „Малий бунтар“ з Шерлі Темпль.
МЕТРО: „Пісняр Варшави“ з Е. Бодом, Вальтером, Знічом і додатки.
МІРАЖ: „Нуждарі“ обі серії.
МУЗА: „Пізналися в Монте Карльо“ з Ліліяною Гарвей.
НАКС: „Жид, вічний мандрівник“.
ПАЛЯС: „Спокуса“ із Марленою Дітріх і Гейрі Купером.
ПАН: Останні роман короля (вперше у Львові.
РАЙ: „Коханий збиточник“ з Анною Зндра.
СВІТ: „Нескінчена симфонія“ з Мартою Егерт.
СТИЛЕВЕ: „Золота дівчина“ ревія.
ТОН: „Диктатор“.
УТІХА: „Пострах Мексику“ і ревія.
ХИМЕРА: „Панове в циліндрах“.

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5.)
„Ню Йорк“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 26. вересня 1936.

Відень (506,8) 19.10 „Дівча з фіялками“ оп. Гельмесбергера, 22.10 Форт. ресітаць, **Братислава** (298,8) 19.15 „Сестрінець із Гоподюю“ оп. Кінеке, **Прага** (470,2) 15.00 Данська музика, **Париж** (1648) 11.00 Розр. концерт, 19.00 Сольо на гармонії, 20.00 Хор і солісти, 20.45 „Ля пардон де Плермель“ ком. оп. Маєрбера (фрагм.), **Білгород** (437,3) 13.15, 17.20 Нар. пісні, 18.20 Концерт тріа, 20.00 Оп. вечір, **Берлін** (356,7) 14.15 Легка музика. 18.15 Пісні, 19.20 Форт. твори Шумана, **Кенігсвустергавзен** (1571) 12.00 Концерт, 14.00 Музика. 18.00 Нар. пісні й танки, **Мінхен** (405,4) 11.00 Музика для села, 19.40 Капрічіо на орг. Регера, **Міляно** (368,6) 11.30 Легка музика, 15.30 Військ. орх., 20.45 „Паля де Мовні“ оп. Марінуцці, **Рим** (420,8) 13.10 Орх. концерт, 17.15 Тріо, 20.40 Розр. концерт.

Неділя, 27. вересня 1936.

Льондон (261,1) 17.20 Камеральна музика, **Відень** (506,8) 13.00 Марші орх., 18.10 Музичні різнородности, 22.20 Твори К. Франкенштайна (орх.), **Кошиці** (259,1) 8.00 Авдиція для Закарпаття, **Прага** (470,2) 9.50 Сал. музика, 12.20 Світ оперетки — концерт, **Париж** (431,7) 20.30 Пімста Нетопиря, оперетка Штравса, **Кенігсвустергавзен** (1571) 9.00 Безжур. неділ. ранок, орх. акордеонів, 11.30 Концерт хору, **Бреслав** (315,8) 19.30 „Орфей“ опера Глюка, **Букарешт** (364,5) 16.00 румун. музика, **Будапешт** (549,5) 18.30 Концерт, 22.30 Циг. музика, **Рим** (420,8) „Нірнберські співаки“ оп

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 26. вересня 1936.

6.30 Ран. авд., 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.20 Ран. денник, 7.30 Програма на сьогодні, 7.35 Грозди інформацій, 7.40 Музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл: Співаймо пісоньки, 11.57 Сигнал часу, 12.03 „Мій двійник“ вес. фейл., 12.13 Полудн. денник, 12.23 Орх. концерт, 13.10 Домашне господарство, 14.30 Концерт бажань, 15.35 Господарські вістки, 15.45 Для дітей: Пятнадцятьліття Черв. Хреста, 16.15 Орх. концерт, 16.45 Гутірка: „У Галіні“, 17.00 Фільм. мельодії, орх., 17.30 Фільм. режисер, монольог Ю. Тувіма, 18.00 Пустинник у країні легенд, чудес і гадів, 18.10 Сільва рерум, 18.15 Оп. арії у вик. Евг. Стебельського, в супр. форт., 18.35 Львівський акт. фейлєтон, 18.45 Програма на завтра, 18.50 Реклям. концерт, 19.00 Актуальна гутірка, **19.00 „Довбушове весілля“ на осн. О. Федьковича в опр. В. Ковальчука і Зб. Ліпчинського. вик. артисти м. театру, хор і гуц. орх.**, 19.40 Шуманова хвилина з гр пл., 20.15 Польська нар. пісня, 20.54 Веч. денник, 20,55 Акт. гутірка, 21.00 Польські й чужі пісні відсп. Ст. Драбік у супр. форт., 21.30 „Чепець, гуслі та дівчина“, 22.00 Спорт, 22.15 Концерт симф. орх., 23.00 Танок, музика з гр. пл.

Неділя, 27. вересня 1936.

8.00 Сигнал часу, 8.03 Авдиція для села, 8.45 Ранішний денник, 8.55 Програма на нині, 9,00 Хвилинка Бізета, 10.00 Трансмісія богослуження з Ченстохови, 11.00 Відслонення памятника В. Богуславського. 11.10 Стиліз. мельодії Азії. 11.45 Відчит „Естетика склепу і вистави“. 11.57 Сигнал часу, 12.03 „1000 тактів музики“, оркестра і солісти. 13.00 „Московський льокай“ сцен. картина Шпотанського, 14.30 Авдиція для села, 15,00 Музика з гр. пл. 15.15 Рекламовий концерт, 15.25 Рекламова гутірка, 15.30 Популярна музика з гр. пл. 16.15 Репортаж із життя, 16.45 Концерт військ. орх. 17.30 Театр Уяви, 18.00 Підвечірок при мікрофоні. 20.25 Поетиса золот. мрій, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Вечірній денник. 21.00 Весела львівська хвиля, 21.30 Пів год. форт. музики, 22.00 22.15 Спортові вісти, 22.20 Концерт.

Радіокутик.

НОВІ ЗАВДАННЯ ТЕЛЕВІЗІЙНОГО РЕПОРТЕРА.

Подаємо в скороченому вигляді уваги виголошені на тему телевізійних репортажів у часі Олімпійських Змагань одним з репортерів п. Танненбергом.

„Засаднича ріжниця поміж репортажами радієвими і телевізійними полягає в тому, що радієвий репортер мусить доповнювати слухачам образ, а телевізійний репортер має пояснювати образ.

Нпр., у випадку спортового старту, радієвому репортерові вистачить поінформувати слухачів про те, хто знаходиться на старті. Зате до осіб, які бачать змагунів на телевізійному екрані, репортер мусить звернутися з поясненням знаків, поведінки тощо.

Лише під одним оглядом телевізійний репортер має завдання легше, ніж його товариш перед радієвим мікрофоном. А саме, він не змушений інформувати без перерви глядачів. Образ на екрані займає увагу сам собою, а репортер мусить тільки доповнювати його, зате слово у радієвих репортажах це одиноке знаряддя і перерви недозволені.

Телевізія повинна рахуватися з тим, що занадто швидка зміна образів не дозволяє глядачам орієнтуватися у ситуації. Однак теперішня техніка дозволяє вже на велику „рухливість“ образів, як це можна було ствердити підчас телевізійних показів на Олімпійських Змаганнях.

РІЛЬНИЧА ПРОГРАМА.

У неділю 27. вересня год. 8.03 — „Рільнича газета“. Год. 8.22 — „Перегляд ринків рільних продуктів“. Год. 14.30 — бесіда п. н. „Від старих до нових метод“. Год. 14.45 — бесіда п. н. „Торгівля худобою“

У понеділок 28. вересня год. 12.03 — „Рільнича скринька“.

У вівторок 29. вересня год. 12.03 — практична бесіда п. н. „Про управу господарством“.

У середу 30. вересня год. 12.03 — „Рільнича скринька“.

У четвер 1. жовтня год. 12.03 — „Лісові новинки“.

У пятницю 2. жовтня год. 12.03 — бесіда п. н. „Осінні праці на лугах“.

У суботу 3. жовтня год. 12.03 — „Огляд рільничої преси“

БІРЖА.

Варшава (ПАТ)

ГРОШІ.

Купно — продажа: Бельґи бельґ. 89.78—89.35, Дол. американські 5.31.50 — 5.28.50, Доляри кан. 5.30.50—5.37.50, Фльорени голянд. 359.72 — 353.00, Франки фр. 35.00 — 34.84, Франки шв. 173.19—172.35, Фунти англ. 26.07 — 26.81, Гульдени данціґські 100.20 — 99.80, Корони чеські 20.00—19.50, Корони данські 120.34, 117.98, Корони норв. 135.38—134.40, Кор. шв. 139.08—138.10, Ліри італ. 36.50—34.50 Марки фінл. 11.88—11.50, Марки нім. 135 — 133, Шил. австр. 99 — 98, Марки нім. срібні 149—144.

Акції.

Банк Польський 100.50, 101, Лільпоп 12.85.

Папери.

3 інвест. 1. ем. 61, 3 інвест. ем. 2. 61.75 серії 76, 5 конв. 49.75, 7 стаб. 52.

Заставні листи.

5 прц. Л. З. Б. Г. 48—50, 4 прц. Л. З. Бк Г. 39—41. 4 і пів прц. Л. З. Бк Гіп. 41—44, 4 прц. ТКЗ. 38.50—40, 4 і пів прц. ТКЗ. 40.50 — 43, 4 і пів прц. БҐК. 62.50—65, 4 прц. БҐК, 61.50—65.

Долярівка 45.50—48, 3 інвест. 1. ем. 61—64, 2. ем. 62—65

Збіжжя.

Ціни льоко Львів	від до
Пшениця одн.	22.75—23.25
Пшениця зб.	22.00—22.50
Жито I	16.00—16.25
Жито II	15.75—16.00
Ріпак зим.	37.50—38.50
Мука пш. ґат. I. витяг	38.00—38.50
Мука пш. ґат. I А	37.50—38.00
Мука пш. ґат. I Б	36.50—37.00
Мука пш. ґат. I Ц	35.00—35.50
Мука пш. ґат. I Д	33.00—33.50
Мука пш. ґат. II А	32.50—33.00
Мука пш. ґат. II Б	32.00—32.50
Мука пш. ґат. II. Ц	31.75—32.25
Мука пш. ґат. II Д	30.00—30.50
Мука пш. ґат. II Е	28.50—29.00
Мука пш. ґат. II Ф	27.00—27.50
Мука пш. ґат. II Г	24.50—25.00
Висівки житні	8.50— 8.75
Висівки пш. грубі	9.75—10.00
Висівки пш. середні	8.50— 9.00
Висівки пш. міякі	9.50—11.00
Висівки ячмінні	11.25—11.50

Інші курси без змін.

Звідомлення збіжевого ринку Центросоюзу з дня 24. IX. 1936.

				Льоко ст. заладов.	
Пшениця зб.	750 гр/л	5%	21.50—21.75	зол.
Жито зб.	700	„	3%	14.60—14.80	„
Ячмінь зб.	623	„	4%	15.85—16.00	„
Овес л. зад.	450	„	8%	12.00—12.25	„
Гречка зб.	450	„	10%	17.50—17.60	„
Кукурудза жовта				12.50—12.75	„

Пшениця, жито, ячмінь і кукурудза дальше подорожіли 25—50 сот. на 100 гр. Тенденція дальше звишкова. Маєтьcя однак враження, що пшениця осягнула вже досить високу ціну і в найближчих днях не надіються більшої звишки цін:

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 25. вересня ц. р. кооператива платив за льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльок.
1 без опакування . . . . . . 2.15 зол.
кг. масла десер. бочкового включно з бочк. опакуванням 2.20 „
1 кг. масла експорт. включно з експортовим опакуванням два зачет . . . . 2.20 „
1 л. молока . . . . 0.13 „
1 к. яєць . . . . 3.40 „
Тенденція на масло звишкова, на молоко слаба. на яйця сильна,

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що з дн. 25. IX. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, льоко подвір'я птахорізні „М. С.“ у Львові, (вул. Білоґродського ч. 3) такі ціни:
Кури I. кл., товсті. без острів, шойно від 1.70 кг. вгору 1.15 зол.
Курята I. кл. біло й жовтоніжки шойно від 0.80 кг. вгору 1.00 „
Качки товщені I. кл. шойно від 1.80 кг. вгору 0.85 „
Слабших сортів від вище подан...
приймається.

Подяка.

П. ХОМЯКОВІ НИКОЛАЄВІ, інструктор римарському майстрові в Чолкові ... Ягайлонська ч. 8 пересилаю ... жені слова подяки і щире „Спаси Біг“ за виконання протези до ампутованої ноги, добре й докладно, чим звільнив від болі при ході на протезі.

Коризма Йосиф, ем. ...

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках . . . „ 0·60
„ „ на першій сторінці . . . „ 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по . . . зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . . . „ 0·07
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . зол. 400·—
„ „ 1/2 . . . . 220·—
„ „ 1/4 . . . . 120·—
„ „ 1/8 . . . . 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10